

helemaal kwijt

gaan, wat Nietzsche ooit zei lijkt hen alleen maar taal van het ongeloof waar je je niet mee bezig moet houden. De bijbel lezen ze nog steeds op een naïef fundamentalistische manier.

Het wachten is dan dus op de nieuwe Gerko's, die er op een dag achter komen dat het gebouw waarin ze woonden te grote scheuren vertoont om nog langer onderdak te kunnen bieden. Tempelman schrijft dat hij veel mensen kent, die een vergelijkbare weg aflegden als hij:

'Opgegroeid in een gelovige context en opgegaan in een seculiere wereld. Mensen van twintig en mensen van zeventig. En ik denk, dat het voor de meesten van ons voelt, dat er geen andere keuze is dan de één of de ander. Óf je blijft ongeveer net zo geloven als vroeger (maar dan in een wat minder serieus jasje, bij voorkeur in een hippe kerk) óf je geeft geloven in z'n geheel op... ik ken zeer weinig theologen die een middenweg weten... Ik ken bijna alleen maar kerken die de God van vroeger verpakken in een jas van nu. Maar dat is niet genoeg. Dat werkt niet'. (p. 37, 38).

Navolging

Over dit laatste zou ik nog wel eens graag in gesprek willen gaan met Tempelman. Ik snap wat hij bedoelt, maar de nieuwe concentratie op navolging en discipelschap, die je vandaag in orthodoxe kringen vindt, zou kunnen betekenen, dat men de oude bouwwerken niet heeft gesloopt maar wel heeft verlaten, om zich te richten op waar het feitelijk in geloven om gaat: het loslaten van jezelf en de toewijding aan (de zaak van) Jezus.

De nieuwe concentratie
op navolging en discipelschap
zou kunnen betekenen,
dat men de oude bouwwerken
heeft verlaten,
om zich te richten
op waar het om gaat:
het loslaten van jezelf
en de toewijding aan Jezus

Vanwege die concentratie kunnen veel mensen vandaag leven met onzekerheden als het gaat om de letterlijke betekenis van bijbelteksten, het begin en einde van de wereld, het leven na de dood etc. Navolging leidt tot vertrouwen en vertrouwen leidt tot het los kunnen laten van heel veel dat voorheen houvast gaf.

In deze richting zoekt Tempelman het niet, maar hij heeft wel mooie dingen ontdekt bij hedendaagse postmoderne filosofen en theologen, die hem behoeden voor het volstreekte nihilisme.

In de tweede helft van zijn boek schrijft hij over hen (onder anderen Slavoj Žižek en John Caputo) op een

zeer verhelderende en inzicht verschaftende manier. Tempelman is heel goed in het eenvoudig uitleggen van complexe theorieën.

Ik kan deze theorieën hier nu niet bespreken. Ik raad ieder aan het zelf te lezen en te overwegen. Mijn conclusie was toen ik het gelezen had: er is hoop dat de vraag naar God nooit zal verstommen. Vandaar natuurlijk ook de titel van het boek: 'ongeneeslijk religieus'.

Boeiend gesprek

Christenen kunnen met deze postmoderne filosofen in gesprek gaan. Er zou dan bijvoorbeeld een buitengewoon boeiend gesprek kunnen ontstaan tussen de radicale kruistheologie van Van de Beek en de gedachten van Žižek, die schrijft: 'Het kruisverhaal is niet de oplossing van een probleem, maar een verhaal over de afwezigheid van zo'n oplossing'. (p. 131).

De meest spannende vraag vind ik uiteindelijk of Tempelman en de zijnen, die al het traditionele geloven achter zich laten zonder nihilist te worden, ook vormen zullen vinden om hun wijze van geloven door te geven aan nieuwe generaties.

Dat lijkt me lastig, omdat in alles wat zij zeggen de fragmentarisering en het voorlopige zit ingebakken. Wanneer hier echter geen traditievorming mogelijk blijkt, zijn zij de laatste christenen die er op deze manier nog iets van hebben weten te maken.

*Gerko Tempelman, Ongeneeslijk religieus.
Uitg. KokBoekencentrum, 17,99 euro*

